

Informacija o problemima u radu JU Narodni muzej Crne Gore

Reorganizacijom JU Narodni muzej Crne Gore, nakon stupanja na snagu Zakona o muzejskoj djelatnosti ("Službeni list Crne Gore", br. 49/10, 40/11), stvoreni su uslovi za primjenu novih propisa iz oblasti kulturne baštine, posebno iz oblasti muzejske djelatnosti. Pored ostalog, osnovan je Arheološki muzej Crne Gore, ustanovljen savremeni muzeološki standard za reorganizovanje postojećih muzejskih jedinica, Etnografskog, Umjetničkog i naročito Istorijskog muzeja. Reorganizacijom ovog nacionalnog muzeja, u muzeologiju Crne Gore, uvedena je zaštita, valorizacija i prezentacija, pored ostalog, i nematerijalne kulturne baštine, savremenog likovnog stvaralaštva kroz djelatnost Crnogorske galerije umjetnosti „Miodrag Dado Đurić“, kao i izučavanje istorije Crne Gore, od perioda Duklje do obnove crnogorske državnosti. Takođe, organizacija Istorijskog muzeja je obuhvatila i zaštitu, valorizaciju i prezentaciju Dvorske crkve na Ćipuru, Mauzoleja Vladike Danila na Orlovom kršu i Mauzoleja Petar II Petrović Njegoš. Ova javna ustanova obavlja, pored ostalog, i matičnu muzejsku djelatnost za muzejske zbirke umjetničkog, etnografskog, istorijskog i arheološkog sadržaja, kao i poslove muzejskog informacionog centra.

Obaveza osnivača javne ustanove je da u skladu sa Pravilnikom o bližim uslovima za obavljanje muzejske djelatnosti, obezbijedi minimalne uslove za obavljanje muzejske djelatnosti.

JU Narodni muzej Crne Gore zapošljava 133 lica, koja obavljaju poslove muzejske djelatnosti u 11 objekata.

Ovaj muzej je kompleksnog tipa, imajući u vidu da ima različite zbirke muzejskih predmeta koje predstavljaju istorijske, etnografske, arheološke i umjetničke karakteristike Crne Gore, i veoma složenu unutrašnju organizaciju, koja se odnosi na četiri specijalizovana muzeja, dva memorijalna muzeja, dva mauzoleja i službu zajedničkih muzejskih poslova, kao i službu opštih poslova.

Djelatnost Muzeja utvrđena je Zakonom o muzejskoj djelatnosti, Odlukom o organizovanju JU Narodni muzej Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 44/11, 18/14) i Statutom.

Broj muzejskih predmeta je sporan u pogledu postojeće muzejske dokumentacije, a naročito nakon izvršenog postupka revalorizacije. Nakon postupanja Uprave za zaštitu kulturnih dobara u pogledu utvrđivanja činjenica o neidentifikovanim kulturnim dobrima koja se čuvaju u Narodnom muzeju, nametnula se potreba dodatnog istraživanja i obaveznog sprovođenja postupka revizije ukupnog muzejskog fonda Narodnog muzeja. Napominjemo da je određena ekspertiza urađena 1987. godine od strane Komisije koju je tada obrazovao Republički komitet za obrazovanje, kulturu i nauku, kao i da su rezultati tadašnjih istraživanja objavljeni 1995. godine. Međutim, bez obzira na sve dosadašnje napore, kontrole Ministarstva kulture, revalorizacije i druge postupke, stvarno stanje muzejskih predmeta, posebno onih sa statusom kulturno dobro, nije utvrđeno.

Shodno navedenom, predlažemo obrazovanje Državne komisije koja će vršiti nadzor nad postupkom revizije muzejskog fonda Narodnog muzeja, te utvrditi stanje i broj pokretnih kulturnih dobara i muzejskih predmeta u Narodnom muzeju. Nakon utvrđivanja činjenica, Državna komisija će utvrditi listu muzejskih predmeta koji nedostaju, kako bi se ista procesuirala Ministarstvu unutrašnjih poslova, i dalje postupalo u skladu sa propisima i nadležnostima ovog državnog organa. Direktorat za kulturnu baštinu i Uprava za zaštitu kulturnih dobara Ministarstva kulture bi koordinirali rad predmetne komisije i pripremali dokumentaciju za rad. Istovremeno, Uprava za zaštitu kulturnih dobara bi izvršila sređivanje ukupne dokumentacije o pokretnim kulturnim dobrima iz Narodnog muzeja, njenu digitalizaciju i zaštitu. Uporedo sa utvrđivanjem stanja muzejskog materijala Narodnog muzeja, Komisija bi verifikovala procjenu vrijednosti muzejskih predmeta urađenu od strane kustosa i ostalog stručnog osoblja muzeja, radi obezbjeđivanja njihovog osiguranja u skladu sa standardima.

Nadalje, Ministarstvo kulture je, na osnovu ovlaštenja iz člana 79 stav 1 Zakona o državnoj upravi ("Službeni list Republike Crne Gore", broj 38/03, "Službeni list Crne Gore", br. 22/08,

42/11, 54/16) i člana 13 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br.: 05/12, 25/12, 44/12, 61/12, 20/13, 17/14, 06/15, 80/15, 35/16, 41/16, 61/16, 73/16, 03/17, 19/17), izvršilo uvid u stanje, režim i dokumentaciju, vezanu za zaštitu muzejskog materijala i muzejske dokumentacije Javne ustanove Narodni muzej Crne Gore, 4. i 9.08.2017. godine, i naložilo da do 31.12.2017. godine, izvrši sljedeće:

1. uradi i dostavi Ministarstvu kulture na uvid i mišljenje akt o bližem načinu vršenja kontrole pristupa osoblja i korisnika muzejskog materijala i muzejske dokumentacije, u skladu sa članom 11 stav 2 Pravilnika o zaštiti muzejskog materijala i muzejske dokumentacije ("Službeni list Crne Gore" broj 53/11);
2. izvrši konzervatorski pregled stanja izloženog muzejskog materijala u skladu sa članom 9 Pravilnika o zaštiti muzejskog materijala i muzejske dokumentacije, i o istom dostavi Ministarstvu kulture izvještaj;
3. izvrši popis prostorija gdje se čuva izloženi muzejski materijal i muzejska dokumentacija, po objektima, sa podacima o broju kopija ključeva, i utvrdi pravila upotrebe, ovlašćenja i odgovornosti za sve prostorije u objektima NMCG, i o istom dostavi informaciju Ministarstvu kulture;
4. utvrdi depozitni režim i mjere zaštite za muzejski materijal koji se čuva u depoima, izvrši zaduženje zaposlenih iz Odjeljenja za preventivnu konzervaciju u skladu sa Pravilnikom o zaštiti muzejskog materijala i muzejske dokumentacije;
5. prikupi, evidentira i predloži za mikrofilmovanje sve vrste muzejske dokumentacije koja se nalazi van Službe za dokumentaciju (reverse, zapisnike, popise, konzervatorske listove, osnovne listove i dr.).

Imajući u vidu složenost problematike u rješavanju prostora za smještaj i čuvanje muzejskog materijala i muzejske dokumentacije, u skladu sa propisima i muzejskim standardima, Ministarstvo kulture je naložilo Narodnom muzeju Crne Gore, da izvrši analizu postojećih objekata i prostornih kapaciteta, i na osnovu analize pristupi izradi tehničke dokumentacije za obezbjeđivanje prostornih uslova za zaštitu muzejskih predmeta u objektima i prostorijama za čuvanje muzejskog materijala, muzejske dokumentacije, biblioteke i drugih namjena. U okviru navedenog, takođe je naloženo da se izvrši analiza postojeće opreme i specifikacija nedostajuće za: čuvanje i sprovođenje mjera zaštite muzejskog materijala i muzejske dokumentacije od oštećenja, uništenja i nestajanja; održavanje, restauriranje, prepariranje i konzerviranje muzejskog materijala i savremeno istraživanje, obradu i korišćenje muzejskog materijala, kao i analiza postojećeg organizacionog oblika, djelokruga rada i kadra u odnosu na programske aktivnosti i zaštitu objekata i imovine Narodnog muzeja Crne Gore.

Shodno izloženom, Narodni muzej je dostavio zahtjev broj 01-3453 od 8. decembra 2017. godine, o prioritetnom rješavanju prostora centralnog depoa Muzeja, koji je izgrađen 1984. godine, u suterenu atrijuma Vladinog doma, gdje je evidentno loše stanje u odnosu na zaštitu muzejskog materijala koji se čuva u njemu. Uočeno je nekoliko problema u strukturi objekta, od kojih je ključni problem nadržavanje vode kroz diletacionu zonu starog i novog objekta. Pored toga, evidentirani su neadekvatni mikroklimatski uslovi u prostoru depoa, uzrokovani lošom ventilacijom i stvaranjem kondezacije. Zapažena je i zastarjelost postojeće elektroinstalacije, protivpožarnog, kao i sistema video nadzora.

Sredstva za nabavku materijala, uređaja i opreme za rukovanje, pakovanje i trajno pohranjivanje muzejskog fonda u centralnom i pomoćnom depou JU Narodni muzej Crne Gore, u iznosu od 79.200,00 eura, obezbijediće Ministarstvo kulture kroz Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2018. godinu.